

Posudek vedoucího na bakalářskou práci Jany Kotvové Naplnění zákona o pomoci v hmotné nouzi a jeho souvislosti se zadlužeností lidí na Kaplicku.

Autorka si vybrala téma, které se vyznačuje i širší celospolečenskou aktuálností. Zabývá se skupinou pobírajících dávky v hmotní nouzi, mírou jejich zadluženosti a okolnostmi, za nichž si půjčují finanční prostředky. Práce má empiricko teoretický charakter. Pomocí čtyř kapitol se postupně hledají souvislosti mezi systémem sociálního zabezpečení u nás, vývojem zákona o hmotné nouzi, obecnou charakteristikou správního obvodu města Kaplice i jeho specifikací týkající se vyplacených dávek a stavem zadluženosti českých domácností a okolnostmi, které k této situaci přispívají. Pátá kapitola je věnovaná vlastnímu dotazníkovému šetření uživatelů dávek hmotné nouze a míry jejich zadluženosti.

První dvě stručné kapitoly slouží k vyjasnění pojmů, s kterými se operuje v dalším textu. Třetí a čtvrtá kapitola přináší konkrétní údaje, které ilustrují místní i celostátní situaci. Není překvapivé, že od roku 2007 do roku 2009 na Kaplicku narostl počet nezaměstnaných a další rok došlo v podstatě ke stagnaci (pokles o 2,4 procentního bodu ve srovnání s předchozím rokem). Stejný stav je možné pozorovat i v počtu vyplacených dávek. Ovšem co se týče objemu vyplacených prostředků, došlo k jejich nárůstu o 20 procentních bodů. Autorka pracuje nejen se statistickými údaji, ale rovněž se zabývá rolí sociálních pracovníků v situacích spojených s nedostatkem finančních prostředků.

Mapuje zadluženost českých domácností a strukturu půjček a přibližuje příčiny jejich zadlužování. Charakterizuje objektivní příčiny, ke kterým patří nezaměstnanost, ale i subjektivní okolnosti, ovlivněné reklamou a absencí výchovy k hospodárnosti, či nedostatkem finanční gramotnosti. Prezentuje jednotlivé typy úvěrových společností. Zabývá se i takovými důsledky zadluženosti, jako jsou exekuce, chudoba, sociální vyloučení a bezdomovectví. Závěr kapitoly je věnovaný charakteristickým vlastnostem osob nejčastěji dlužících.

V páté kapitole jsou prezentovaná zjištění týkající se zadluženosti lidí pobírajících dávky pomoci v hmotné nouzi. Autorka mohla zařadit do konečného zpracování 69 komplexně vyplněných dotazníků. Soubor byl z hlediska věku do 40 let a nad 40 let rozdělený téměř ideálně, napůl. Ze tří pracovních hypotéz postavených v projektu výzkumu se nepotvrdila ani jedna. První z hypotéz předpokládala, že více než polovina klientů pobírajících sociální dávky je zadlužena. Sonda ukázala, že dluhy má třetina z nich. Druhá hypotéza počítala s větším zadlužením respondentů do 40 let, než starších respondentů. Podíl zadlužených je stejný v obou věkových skupinách. Třetí hypotéza zdůrazňovala zájem o půjčky od nebankovních společností. Ti, kteří by si chtěli půjčit by se obrátili zejména na příbuzné a známé. I když se jednotlivé předpoklady nenaplnily, přesto problém zadlužování domácností se dotýká i lidí pobírajících dávky v hmotné nouzi.

V praktické části jsou přehledným způsobem ilustrovány konkrétní odpovědi dotázaných, které

dokreslují jejich nejzávažnější, zejména finanční problémy.

Autorka prostřednictvím posuzovaného textu naplnila obsahové i formální požadavky bakalářské práce a proto ji doporučuji k obhajobě.

dr. Ján Mišovič, CSc.

V Praze 4.května 2011